

Het Mulier Instituut onderzoekt

PROFESSIONELE SLAGKRACHT IN DE VERENIGING

Door maatschappelijke veranderingen en toenemende verwachtingen van overheid en sportbonden krijgen sportclubs te maken met grote uitdagingen. Bijvoorbeeld om te voldoen aan maatschappelijke en bestuurlijke eisen, zoals het openstellen van de accommodatie, verduurzaming en het borgen van een veilig sportklimaat (Janssens, 2018; Van Kalmthout et al., 2023). In deze context klinkt de roep om professionalisering in de verenigingssport steeds luider. Een ontwikkeling die we zien, is het aanstellen van een sportparkmanager of verenigingsmanager. Dit roept vanzelfsprekend vragen op: hoe wordt de functie ingevuld? Wat doet zo'n professional precies? En belangrijker: wat levert zo'n professional op in de praktijk?

DOOR: ARNOLD BRONKHORST EN AGNES VAN SUIJLEKOM (MULIER INSTITUUT)

DE TWEE TYPEN PROFESSIONALS UITGELICHT

In opdracht van NOC*NSF onderzocht het Mulier Instituut de inzet van sportpark- en verenigingsmanagers bij drie sportparken en drie sportverenigingen waar deze functies al enige tijd structureel zijn ingebed. We hebben 25 personen geïnterviewd: de professionals zelf en andere betrokkenen (zoals bestuursleden en vrijwilligers). Hun ervaringen geven inzicht in de opbrengsten van deze functies. Hoewel de opbrengsten per situatie verschillen, komen er duidelijke patronen naar voren in hun rol en meerwaarde. De tabel rechts laat de belangrijkste kenmerken van beide functies zien.

POSITIEVE OPBRENGSTEN IN DE PRAKTIJK

Uit de interviews blijkt dat zowel sportpark- als verenigingsmanagers vooral positieve bijdragen leveren. De belangrijkste bijdragen zetten we op een rijtje, aangevuld met enkele uitspraken van geïnterviewden.

Sportparkmanagers zorgen voor:

- betere benutting van het sportpark, waaronder verhuur aan externen (scholen, bedrijven en maatschappelijke organisaties), en meer sportaanbod op de clubs; *“Vier jaar geleden hadden we maar drie trainingsmomenten in de week. En nu hebben we dat elke dag, met name elke avond. Er is meer*

reuring. Dat trekt ook weer andere mensen aan. Er gebeurt wat.” (Voorzitter atletiekclub) extra inkomsten voor verenigingen op het sportpark;

- versterking van de samenwerking tussen verenigingen en externe partners;
- maatschappelijk rendement, bijvoorbeeld via dagbesteding of inclusieve sportprojecten.

Belangrijkste kenmerken van sportparkmanagers en verenigingsmanagers

KENMERK	SPORTPARKMANAGER	VERENIGINGSMANAGER
Hoofdpdopdracht	Betere benutting van het sportpark	Versterken van de interne organisatiekracht
Werkterrein	Meerdere sportverenigingen, de wijk, externe partners	Eén sportvereniging, externe partners
Rol	Netwerker, makelaar en schakelaar	Organisator, vrijwilligersondersteuner en verbinder in de club
Werkgever	Gemeentelijke sportuitvoeringsorganisatie	(Grote) sportvereniging
Financiering	Via SPUK/BRC, soms met cofinanciering van verenigingen	Via de vereniging zelf

FOTO: SHUTTERSTOCK

“We hebben iemand die de kantine met keuken van de honkbalvereniging huurt. En die is daar aan het koken en bakken met een soort dagbestedingstraject.” (Sportparkmanager)

Verenigingsmanagers zorgen voor:

- ontlasting van bestuurders en commissies door het overnemen van operationele taken;

“Wij zijn als bestuur bezig met het besturen van de vereniging. Wij zijn niet meer bezig met of er genoeg scheidsrechters voor zaterdag zijn geregeld [...]. Ik durf rustig te zeggen dat wij als bestuur zes weken op vakantie kunnen en dat het circus hier gewoon doordraait. En dat is bij een heleboel andere verenigingen niet, waarbij de bestuurders heel veel in het operationele veld zitten.” (Bestuurslid voetbalclub)

- extra inkomsten en geldbesparing; *“Op vrijdagmiddag hebben wij een voetbal-school. Daar halen wij een bedrag met vier nullen op jaarbasis mee binnen. Maar dat moet je wel goed organiseren. Dat kan niet met een vrijwilliger worden uitgevoerd.”*

(Verenigingsmanager voetbalclub)

- betere communicatie en coördinatie binnen de club;
- een aantrekkelijker vereniging voor sponsors en samenwerkingspartners.

ZOWEL SPORTPARK- ALS VERENIGINGS MANAGERS LEVEREN VOORAL POSITIEVE BIJDAGEN

BELANGRIJKE AANDACHTSPUNTEN

De inzet van betaalde krachten vraagt wel om een zorgvuldige inbedding. Bestuurders noemen als aandachtspunt dat vrijwilligers niet moeten worden overvraagd, vooral wanneer extra activiteiten om inzet van vrijwilligers vragen. Ook is het niet eenvoudig om de effecten direct financieel of met een ander type data te onderbouwen. Toch heerst binnen dit onderzoek breed het gevoel dat deze professionals hun waarde ruimschoots bewijzen.

INZET VAN BETAALDE KRACHTEN HEEFT POTENTIE, ALS DE VOORWAARDEN KLOPPEN

Deze verkenning biedt inzicht in de ervaringen van sportparken en verenigingen waar de inzet van een verenigings- en sportparkmanager als succesvol wordt gezien. Er is sprake van een samenhang tussen wat van de

professional wordt gevraagd en wat hun inzet oplevert in de praktijk.

Maar deze uitkomsten staan niet garant voor alle situaties waarin deze professionals werkzaam zijn of waar hun inzet wordt overwogen. Ons doel is dan ook niet om te zeggen dat elke vereniging of elk sportpark een dergelijke professional moet inzetten. Wel laten de voorbeelden zien hoe professionalisering eruit kan zien als het goed werkt – én welke opbrengsten en uitdagingen daarbij komen kijken.

De uitkomsten van dit onderzoek laten vooral de potentie zien van deze professionaliseringsslag wanneer er sprake is van een goede match tussen een heldere taakomschrijving, het profiel van de professional en zorgvuldig werkgeverschap. Voor verenigingsbestuurders en gemeentelijke sportbeleidsmakers kunnen deze voorbeelden inspirerend zijn, mits zij ze met oog voor de eigen context en mogelijkheden interpreteren.